

Yurii Bondar,

PhD of Political Sciences,
Professor of Education and Science Institute of Journalism
of Taras Shevchenko National University of Kyiv

Yulia Romanyshyn,

Student of Education and Science Institute of Journalism
of Taras Shevchenko National University of Kyiv

Julia Slyviuk,

Student of Education and Science Institute of Journalism
of Taras Shevchenko National University of Kyiv

The project "A book per day"

The publication talks about the idea and history of the creation of the book "The Day after the War", recognized by the National Register of Records of Ukraine as a record for writing and printing a book in the shortest time. The unique project was implemented by students and teachers of the Educational and Scientific Institute of Journalism of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Future journalists, editors, publishers, producers, advertising and public relations specialists, under the guidance of mentors and with the help of partners, wrote and produced an edition of a book edition in just 8 hours and 39 minutes, which is a unique achievement not only in the publishing business of Ukraine, but and in the world publishing house.

References

1. V Institutii zhurnalistiki vstanovili rekord, stvorivshi knigu za 8 godin 39 hvin (2024). *Uryadovij kur'yer*. Available at: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/v-institutii-zhurnalistiki-vstanovili-rekord-stvori/>.
2. Vijna zakinchilasya! Sho bude pislya cih sliv? Yaki emociyi vidchuvatime kozhen z nas? (2024). *YouTube*. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=EUv5XSqN0ZI>.
3. *Den pislya vijni* : eseyi. (2024). Kyiv: Samit-Kniga.
4. Zinchenko M. (2024). V Institutii zhurnalistiki napisali, zverstali i nadrukuvali knigu eseyiv za 8 godin 39 hvin. *Detektor media*. Available at: <https://detector.media/infospace/article/226278/2024-05-02-v-institutii-zhurnalistyky-napysaly-zverstaly-i-nadrukuvaly-knygu-eseyiv-za-8-godyn-39-khvylyn/>.
5. Rekord Ukrayini: v Institutii zhurnalistiki stvorili knigu za 8 godin 39 hvin. (2024). *Ukrinform*. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3857134-rekord-ukraini-v-institutii-zhurnalistiki-stvorili-knygu-za-8-godin-39-hvin.html>.
6. U Kiyivskomu universiteti Shevchenka vstanovili rekord Ukrayini ta Shidnoyi Yevropi z najshvidshogo vipusku knigi. (2024). *Rubrika. Vse po polichkah*. Available at: <https://rubryka.com/2024/04/27/u-kyivskomu-universyteti-shevchenka-vstanovyly-rekord-ukrainy-ta-shidnoyi-yevropy-z-najshvydshogo-vypusku-knygy/>.

Надійшла до редакції 20 червня 2024 року

РЕЦЕНЗІЇ

Розвиток музейництва: погляд із Луцька

Надольська В. В. Історія музейної справи: теорія, події, персоналії : навч. посіб. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. 230 с. (Посібники та підручники ВНУ імені Лесі Українки).

За останні 30 років в Україні побачила світ низка підручників і посібників із музеології та охорони пам'яток, що

Навчальний посібник кандидатки історичних наук, доцентки кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності Волинського національного університету імені Лесі Українки В. Надольської "Історія музейної справи: теорія, події, персоналії", виданий 2022 р. у зазначеному ЗВО, вирізняє оригінальний підхід до побудови такого виду видань. Посібник орієнтований на студентів, які навчаються за спеціальністю 027 "Музеєзнавство, пам'яткознавство".

Видання, окрім "Передмови", двох розділів, містить п'ять тем (у змісті їх позначено як теми 3—7) і список рекомендованої літератури. У "Передмові" В. Надольська називає ці теми розділами (с. 5). Ймовірно, це пов'язано з тех-

дає змогу підвищити якість підготовки майбутніх фахівців на відповідних кафедрах закладів вищої освіти країни.

нічною помилкою, допущеною під час підготовки видання. Наприкінці усіх розділів, окрім 6-го та 7-го, містяться схеми — своєрідні підсумки викладеного матеріалу. У кожному розділі за абетковим принципом подано стислі й розгорнуті статті, тому за побудовою посібник можна розглядати як довідник.

Перший розділ "Історична музеологія" (с. 7—16) містить 26 словникових статей, зокрема: "Музеальність", "Музеєзнавство/Музеологія", "Музей". Авторка навела погляди музеологів А. Бауера, Ф. Вайдахера, П. ван Менша і Л. Мейер ван Менш, Р. Сандела, З. Странського та ін. Щодо визначення музеології, то В. Надольська дотримується поглядів З. Странського, Ф. Вайдахера та Г. Мезенцевої.

У другому розділі "Об'єкти колекціонування, музейні предмети" (с. 27—54) розкрито значення 63 термінів і понять. Вважаємо, що в цьому розділі у відповідних статтях бажано було б навести прізвища дослідників та їхні праці, дотичні до розкриття змісту певного поняття. Зокрема, це стосується статей "Археологічна колекція" (с. 28—29), "Зліпки" (с. 33), "Копія" (39—40), "Оригінал" (с. 43), "Підробка" (с. 43). Саме ці терміни ввів у науку видатний німецький учений, засновник археології та мистецтвознавства Й. Й. Вінкельман (1717—1768) [1—4].

У розгорнутій статті "Пам'ятка" (с. 43—45) авторка подала класифікацію пам'яток. На нашу думку, доцільно було б навести визначення й такій науці, як пам'яткознавство, що тісно пов'язана з музеологією, згадати праці українських дослідників або подати окрему статтю "Пам'яткознавство". Наприклад, у праці "Досвід філософії наук, або аналітичний виклад природньої класифікації усіх людських знань" (1834—1843), присвяченій класифікації наук, французький фізик А.-М. Ампер (1775—1836) у другому томі видання 1843 р. виокремлює археологію як наукову дисципліну, що вивчає походження пам'яток. Зі свого боку, археологія поділяється на мнемнологію й порівняльну археологію. Мнемнологія також поділяється на "mnémnographie" та "mnémniogrosie". Отже, А.-М. Ампер уперше в Європі увів в обіг термін "пам'яткознавство" [5; 6]. Одним із перших дослідників, який розпочав розроблення термінології археологічної музеології та пам'яткознавства був чеський археолог, професор Я. Е. Воцел (1803—1871) [7; 8]. Теоретичні та прикладні аспекти пам'яткознавства також висвітлено в наукових працях вітчизняних фахівців [9—13].

Третій розділ "Приміщення для колекцій, музейні приміщення" (с. 60—69) містить 25 статей, поміж яких: "Кунсткамера" (с. 63—64), "Музейон" (с. 64—65), "Музей" (с. 65), "Студіоло" (с. 69).

У четвертому розділі "Процеси колекціонування і музейної діяльності" (с. 72—92) опубліковано 25 статей, зокрема: "Губернські вчені архівні комісії" (с. 74—75), "Міжнародна рада музеїв" (с. 81—82), "Музеєфікація пам'яток" (с. 83—84). У статтях "Консерваційні роботи" (с. 80—81) та "Реставрація" (с. 88—89) слід було б згадати діяльність Й. Й. Вінкельмана, який розробив методику збереження руїн стародавніх античних міст Помпеї та Геркуланум завдяки створенню експозиції *in situ*, а також античної скульптури, гем і медалей.

У найбільшому за обсягом п'ятому розділі (72 статті) "Історичні типи музеїв" (с. 104—161) оприлюднено такі статті: "Екомузеї" (с. 113—114), "Музеї-заповідники" (с. 128—129), "Музей-заповідник" (с. 135), "Музей *in situ*" (с. 138), "Сайт-музеї" (с. 150), "Скансен" (с. 152—153) та ін.

Шостий розділ "Зарубіжні колекціонери і музейні діячі" (с. 165—189) містить 29 персональних довідок і охоплює XV — початок XXI ст. У цьому розділі варто було б навести праці знаного шведського натураліста К. Ліннея (1707—1778). Першим в Європі науковець розпочав підготовку музейних кадрів, зокрема у нього були аспіранти з різних країн, які захистили дисертації з природничого музейництва [14].

У сьомому розділі "Видатні українські колекціонери і музейники" (с. 190—223) В. Надольська подала біографічні довідки про 33 діячів XIX — початку XXI ст. На наш погляд, розділ потрібно доповнити, зокрема подати інформацію про значний внесок у розроблення теорії та практики музеології, а також підготовку фахівців доктора історичних наук, професора Г. Мезенцевої (1923—1997) і кандидата історичних наук, професора Ю. Омельченка (1937—2007).

Навчальний посібник В. Надольської є вагомим складником корпусу навчальної літератури з музеології та може бути корисним не тільки для студентів відповідного фаху, а й для працівників музейних і пам'яткоохоронних установ держави. Напрацювання вченої доцільно використовувати під час викладання спецкурсів "Краєзнавство", "Всесвітня історія", "Історія України", "Історія світової культури", "Історія української культури".

Список літератури

1. Winckelmann J. J. Geschichte der Kunst des Altertums. Dresden : Walther, 1764. LI, 431 s.
2. Winckelmann J. J. Zu Fragen der Kunstwissenschaft und der Ästhetik: ein Beitrag zum Studium der deutschen Klassik. Dresden : Verl. d. Kunst, 1955. 184 s.

3. Winckelmann J. J. De ratione delineandi Graecorum artificum primi attium seculi ex nummis antiquissimis dignoscentia. Mainz ; Wiesbaden : [S. I.], 1974. 40 s.
4. Вінкельман Й. Й. Про художній ідеал прекрасного : збірник. Київ : Мистецтво, 1990. 307 с. (Пам'ятки естетичної думки).
5. Essai sur la philosophie des sciences ou exposition analytique d'une classification naturelle de toutes les connaissances humaines par Andrè-Marie Ampère. Paris : Chez Bachelier, 1837. 126 p.
6. Essai sur la philosophie des sciences ou exposition analytique d'une classification naturelle de toutes les connaissances humaines par Andrè-Marie Ampère. Seconde partie. Paris : Bachelier, 1843. 287 p.
7. Wocel J. E. O starožitnostech českých a o potřebě chrániti je před zkázan . *Časopis českého museum*. 1845. R. 19, sešit 4. S. 649—682.
8. Wocel J. E. O zachování starobilosti československých. *Časopis českého museum*. 1843. R. 17, sešit 2. S. 286—291.
9. Пам'яткознавство : посіб. для початківців / уклад.: Л. О. Гриффен, О. М. Титова. Київ : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2014. 212 с.
10. Основи пам'яткознавства / наук. ред.: Леонід Гриффен, Олена Титова. **Sackem** : Lambert Academic Publishing, 2017. 636 с.
11. Гриффен Л. О., Титова О. М. [та ін.]. Місце пам'яткознавства в соціогуманітарному просторі України. Культурна спадщина як складова державної освітньо-виховної політики в Україні. Ніжин, 2019. С. 3—27.
12. Griffen L. A., Titova E. N. Scientific status of monument studies. *Intellektuelles Kapital — die Grundlage für innovative Entwicklung*, 2020: Philologie, Rechtswissenschaft, Geschichte, Kunstgeschichte : Monografische Reihe "Europäische Wissenschaft". Karlsruhe : Scientific World-NetAkhatAV, 2020. S. 112—130, 145—146.
13. Вступ до музеєзнавства і пам'яткознавства : навч. посіб. / за наук. ред. О. М. Гончарової, С. Ж. Пустовалова. Київ : Ліра-К, 2019. 490 с.
14. Gregorova A. Muzea a muzejnictvo. Martin : Matica Slovenska, 1984. 308 s.

Дмитро Кепін,

кандидат історичних наук,

старший науковий співробітник відділу

ретроспективної бібліографії Книжкової палати України

Надійшла до редакції 10 червня 2024 року

Методи машинного навчання в дослідженні впливу стресу на діяльність людини

**Шаховська Н. Б.,
Бойко Н. І., Федуш-
ко С. С., Вовк О. Б., Камін-
ський Р. М. Методи ма-
шинного навчання в за-
дачах ідентифікації та
дослідження впливу
стресу на діяльність
людини : монографія.
Львів : БОНА, 2022. 352 с.**

DOI: 10.13140/RG.2.2.15048.60165.

Актуальність досліджень, викладених у монографії "Методи машинного навчання в задачах ідентифікації та дослідження впливу стресу на діяльність людини", зумовлена низкою важливих аспектів життя сучасного суспільства та наукового прогресу. По-перше, стрес є однією з найважливіших проблем сьогодення, що впливає на фізичне та психічне здоров'я людини. Інтенсифікація праці, високий темп життя, постійний потік інформації та інші чинники призводять до зростання рівня стресу серед населення. Вивчення його впливу на людину, особливо в контексті професійної діяльності, має вагомим значення для поліпшення умов праці та зниження ризиків,

пов'язаних зі стресовими розладами. По-друге, розвиток технологій машинного навчання та їх застосування в різних галузях науки й практики надає нові можливості для аналізу великих обсягів даних та автоматизації процесів. Використання методів машинного навчання для ідентифікації й дослідження впливу стресу на діяльність людини сприяє підвищенню точності й швидкості отримання результатів, а також розробленню нових підходів до моніторингу та управління стресовими станами. По-третє, актуальність монографії зумовлено її міждисциплінарним характером. Праця об'єднує знання з галузей психології, медицини, інформатики, інженерії та інших наук, що дає змогу комплексно вивчати проблему стресу та його впливу на людину. Такий підхід забезпечує глибше розуміння природи стресу та його наслідків, а також сприяє розробленню ефективних методів діагностики й профілактики стресових розладів.

Автори монографії висвітлюють важливі аспекти впливу стресу на різні категорії населення, зокрема, працівників технічної індустрії та студентів, що робить дослідження актуальними й важливими для широкого кола фахівців.